

**SYLABUS**

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2021-2024

(skrajne daty)

Rok akademicki 2022-2023

**1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE**

Nazwa przedmiotu	<b>Podstawy dydaktyki</b>
Kod przedmiotu*	IIB3
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Instytut Pedagogiki / Kolegium Nauk Społecznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Zakład Dydaktyki Ogólnej i Systemów Edukacyjnych
Kierunek studiów	Filologia polska, specjalność nauczycielska
Poziom studiów	Studia I stopnia
Profil	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Stacjonarne, niestacjonarne
Rok i semestr/y studiów	II rok, semestr 3
Rodzaj przedmiotu	Obowiązkowy, z bloku C: Podstawy dydaktyki
Język wykładowy	Polski
Koordinator	Dr hab. Wojciech Walat, prof. UR
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Dr hab. Wojciech Walat, Dr Waldemar Lib, Dr Tomasz Warzocha, Mgr Krystian Tuczyński, Mgr Tomasz Warchoń

\* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

**1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS**

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
2	15	15							2

**1.2. Sposób realizacji zajęć**

- × zajęcia w formie tradycyjnej
- × zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

**1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)**

Egzamin + zaliczenie z oceną

**2. WYMAGANIA WSTĘPNE**

Ogólna wiedza społeczno-kulturowa
-----------------------------------

**3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE**

### 3.1 Cele przedmiotu

W wyniku realizacji przedmiotu student:

C <sub>1</sub>	sprawnie posługuje się warsztatem pojęciowym dydaktyki oraz rozumie związki między różnymi elementami teorii kształcenia.
C <sub>2</sub>	zna ogólne prawidłowości procesu nauczania – uczenia się i ich praktycznych zastosowań w planowaniu, realizacji oraz ewaluacji procesu kształcenia.
C <sub>3</sub>	ma świadomość roli wykształcenia ogólnego i zawodowego w rozumieniu świata i kierowaniu sobą, projektowaniu własnego rozwoju osobistego i zawodowego.

### 3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych <sup>1</sup>
<b>W zakresie wiedzy student zna i rozumie:</b>		
EK_01	usytuowanie dydaktyki w zakresie pedagogiki, a także przedmiot i zadania współczesnej dydaktyki oraz relację dydaktyki ogólnej do dydaktyk szczegółowych	NC.W1 NW4
EK_02	zagadnienie klasy szkolnej jako środowiska edukacyjnego: style kierowania klasą, problem ładu i dyscypliny, procesy społeczne w klasie, integrację klasy szkolnej, tworzenie środowiska sprzyjającego postępom w nauce oraz sposób nauczania w klasie zróżnicowanej pod względem poznawczym, kulturowym, statusu społecznego lub materialnego	NC.W2 NW5
EK_03	współczesne koncepcje nauczania i cele kształcenia – źródła, sposoby ich formułowania oraz ich rodzaje; zasady dydaktyki, metody nauczania, treści nauczania i organizację procesu kształcenia oraz pracy uczniów	NC.W3
EK_04	zagadnienie lekcji jako jednostki dydaktycznej oraz jej budowę, modele lekcji i sztukę prowadzenia lekcji, a także style i techniki pracy z uczniami; interakcje w klasie; środki dydaktyczne	NC.W4
EK_05	konieczność projektowania działań edukacyjnych dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb i możliwości uczniów, w szczególności możliwości psychofizycznych oraz tempa uczenia się, a także potrzebę i sposoby wyrównywania szans edukacyjnych, znaczenie odkrywania oraz rozwijania predyspozycji i uzdolnień oraz zagadnienia związane z przygotowaniem uczniów do udziału w konkursach i olimpiadach przedmiotowych; autonomię dydaktyczną nauczyciela	NC.W5 NW6 NW14
EK_06	sposoby i znaczenie oceniania osiągnięć szkolnych uczniów: ocenianie kształtujące w kontekście efektywności nauczania, wewnątrzszkolny system oceniania, rodzaje i sposoby przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych; tematykę oceny efektywności dydaktycznej nauczyciela i jakości działalności szkoły oraz edukacyjną wartość dodaną	NC.W6 NW7 NW15
<b>W zakresie umiejętności student potrafi:</b>		
EK_07	zidentyfikować potrzeby dostosowania metod pracy do klasy zróżnicowanej pod względem poznawczym, kulturowym, statusu społecznego lub materialnego;	NC.U1 NU1

<sup>1</sup> W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

EK_o8	zaprojektować działania służące integracji klasy szkolnej;	NC.U2
EK_o9	dobierać metody nauczania do nauczanych treści i zorganizować pracę uczniów;	NC.U3 NU2
EK_10	wybrać model lekcji i zaprojektować jej strukturę;	NC.U4 NU3
EK_11	zaplanować pracę z uczniem zdolnym, przygotowującą go do udziału w konkursie przedmiotowym lub współzawodnictwie sportowym;	NC.U5 NU4
EK_12	dokonać oceny pracy ucznia i zaprezentować ją w formie oceny kształtującej;	NC.U6 NU11
EK_13	posługiwać się zgodnie z zasadami aparatem emisji głosu;	NC.U7
EK_14	poprawnie posługiwać się językiem polskim.	NC.U8 NU15
<b>W ZAKRESIE KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH STUDENT JEST GOTÓW DO:</b>		
EK_15	twórczego poszukiwania najlepszych rozwiązań dydaktycznych sprzyjających postępom uczniów;	NC.K1 NK4; NK6

### 3.3 Treści programowe

#### A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne	
1.	<b>Dydaktyka jako subdyscyplina pedagogiczna:</b> geneza dydaktyki ogólnej jako nauki; przedmiot badań, zadania i funkcje dydaktyki. <b>Współczesne systemy dydaktyczne:</b> dydaktyka Jana Komeńskiego; dydaktyka herbartowska jako teoretyczna podstawa szkoły tradycyjnej, dydaktyka deweyowska jako podstawa szkoły progresywistycznej.
2.	<b>Proces nauczania i uczenia się:</b> filozoficzne, psychologiczne i neurobiologiczne podstawy procesu nauczania – uczenia się; pojęcie procesu nauczania – uczenia się.
3.	<b>Cele kształcenia:</b> pojęcie celu kształcenia, źródła celów kształcenia; funkcje i istota celów kształcenia; klasyfikacja celów kształcenia: cele główne, etapowe i szczegółowe; związek wartości z celami kształcenia; system edukacji w Polsce (podstawa programowa)
4.	<b>Treści kształcenia:</b> istota treści kształcenia; teorie i kryteria doboru treści kształcenia; kanon wykształcenia ogólnego; plany i programy nauczania jako podstawowe dokumenty regulujące pracę szkół różnych typów: przedszkole, szkoła podstawowa, szkoła ponadpodstawowa (podstawa programowa).
5.	<b>Zasady kształcenia:</b> Istota i wybrane klasyfikacje zasad; zasady w ujęciu konstruktywistycznym. <b>Metody kształcenia:</b> pojęcie i wybrane typologie metod kształcenia; kryteria doboru metod kształcenia.
6.	<b>Podręczniki i środki dydaktyczne:</b> pojęcie i funkcje podręczników szkolnych. Edukacja medialna: edukacja medialna w nauczaniu przedmiotowym; kompetencje medialne jako umiejętności kluczowe.
7.	<b>Kontrola i ocena osiągnięć szkolnych uczniów:</b> pojęcie i istota oceny; cechy oceny szkolnej; ocena wewnętrzna i zewnętrzna osiągnięć uczniów. <b>Nauczyciel</b> – nowe spojrzenie na rolę nauczyciela-wychowawcy: wzór osobowy pedagoga wychowawcy-opiekuna.

#### B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne	
1.	<b>Dydaktyka ogólna jako subdyscyplina pedagogiczna:</b> podstawowe pojęcia dydaktyki i ich wzajemne relacje. <b>Systemy dydaktyczne:</b> kształcenie wielostronne jako podstawa dydaktyki

współczesnej.
2. <b>Proces nauczania – uczenia się:</b> realizacja nauczania – uczenia się w szkole; nauczanie – uczenie się wielostronne. <b>Cele kształcenia:</b> taksonomia celów kształcenia; operacjonalizacja celów kształcenia; podstawa programowa (analiza).
3. <b>Treści kształcenia:</b> konstruowanie planów i programów nauczania na bazie podstawy programowej. <b>Zasady kształcenia:</b> charakterystyka wybranych zasad kształcenia; zasada kształcenia umiejętności uczenia się i ustawiczności kształcenia.
4. <b>Metody kształcenia:</b> metody samodzielnego dochodzenia do wiedzy; metody waloryzacyjne (eksponujące wartości); metody praktyczne (microteaching). <b>Formy organizacyjne kształcenia:</b> podstawowe formy organizacyjne kształcenia; lekcja jako podstawowa forma kształcenia; struktura lekcji; typy lekcji i ich charakterystyka.
5. <b>Podręczniki i środki dydaktyczne:</b> rodzaje podręczników i środków dydaktycznych; przykłady ich wykorzystania. <b>Edukacja medialna:</b> nauczanie i uczenie się z użyciem komputera i Internetu; nowe media w pracy szkolnej.
6. <b>Planowanie i organizacja pracy dydaktycznej:</b> pojęcie planowania i organizacji; rodzaje planów nauczycielskich; zasady przygotowania się nauczyciela do zajęć; kontrola i ocena stopnia wykonania planów dydaktycznych. <b>Kontrola i ocena osiągnięć szkolnych uczniów:</b> formy oceny i przyczyny różnych ocen; ogólne kryteria oceny szkolnej.
7. <b>Nauczyciel – nowe spojrzenie na rolę nauczyciela-wychowawcy:</b> typy wiedzy i kompetencji nauczyciela; rozwój zawodowy nauczyciela. <b>Niepowodzenia szkolne. Trudności w uczeniu się uczniów:</b> przyczyny niepowodzeń szkolnych; zestawienie zaburzeń rozwojowych będących przyczyną trudności w uczeniu się i niepowodzeń szkolnych; specjalne potrzeby edukacyjne; uczeń zdolny i jego cechy.
8. <b>Samokształcenie we współczesnych systemach dydaktycznych:</b> istota i tradycje samokształcenia; edukacja ustawiczna; dorośli uczą się inaczej; perspektywy uczenia się przez całe życie.

### 3.4 Metody dydaktyczne

- A. Wykład: wykład z prezentacją multimedialną, projekcje filmów  
 B. Ćwiczenia audytoryjne: dyskusja, microteaching, mapa pojęć, praca w grupach

## 4. METODY I KRYTERIA OCENY

### 4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	kolokwium, egzamin elektroniczny (komputerowy)	w + ćw
EK_02	kolokwium, egzamin elektroniczny (komputerowy)	w + ćw
EK_03	kolokwium, egzamin elektroniczny (komputerowy)	w + ćw
EK_04	kolokwium, egzamin elektroniczny (komputerowy), projekt dydaktyczny	w + ćw
EK_05	kolokwium, egzamin elektroniczny (komputerowy), projekt dydaktyczny	w + ćw
EK_06	kolokwium, egzamin elektroniczny (komputerowy)	w + ćw
EK_07	kolokwium, egzamin elektroniczny (komputerowy), projekt dydaktyczny	w + ćw
EK_08	kolokwium, egzamin elektroniczny (komputerowy), obserwacja w trakcie zajęć	ćw

EK_09	projekt dydaktyczny	ĆW
EK_10	projekt dydaktyczny	ĆW
EK_11	projekt dydaktyczny	ĆW
EK_12	projekt dydaktyczny	ĆW
EK_13	obserwacja w trakcie zajęć, projekt dydaktyczny	ĆW
EK_14	obserwacja w trakcie zajęć	ĆW
EK_15	obserwacja w trakcie zajęć, projekt dydaktyczny	ĆW

#### 4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

<p><b>A.</b> Egzamin obejmuje zagadnienia prezentowane na wykładach, tematykę ćwiczeń oraz literaturę zleconą do samodzielnego opracowania część pisemna (test elektroniczny) i część ustna (3 pytania). Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest uzyskanie zaliczenia z ćwiczeń.</p> <p><b>B.</b> Ćwiczenia audytoryjne – ocena końcowa z ćwiczeń ustalana jest na podstawie częściowych punktów zdobytych przez studenta w ramach zajęć w następujących obszarach: aktywność na zajęciach, zadanie do wyboru, kolokwium:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– aktywny udział w zajęciach – max 5 punktów;</li> <li>– zadanie do wyboru: prezentacja na ćwiczeniach metody aktywizującej (<i>microteaching</i>) lub innego projektu, wykonanie prezentacji multimedialnej i in. – max 10 punktów;</li> <li>– kolokwium zaliczeniowe – max 35 punktów (zaliczenie od 18 punktów).</li> </ul> <p>Przeliczenie punktów na ocenę z ćwiczeń:</p> <p>0 – 25 punktów = ocena 2,0  26 – 30 punktów = ocena 3,0  31 – 35 punktów = ocena 3,5  36 – 40 punktów = ocena 4,0  41 – 45 punktów = ocena 4,5  46 – 50 punktów = ocena 5,0</p>
---

#### 5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzinna zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	30
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	10
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	20
SUMA GODZIN	60
<b>SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS</b>	<b>2</b>

\* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

#### 6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	-----
zasady i formy odbywania praktyk	-----

## 7. LITERATURA

### Literatura podstawowa:

Bereźnicki F., *Podstawy kształcenia ogólnego*, O.W. Impuls, Kraków 2011.

Bereźnicki F., *Dydaktyka szkolna dla kandydatów na nauczycieli*. Impuls, Kraków 2015.

Brudnik E., Moszyńska A., Owczarska B., *Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie. Przewodnik po metodach aktywizujących*, „Jedność”, Kielce 2010.

Hattie J., *Widoczne uczenie się dla nauczycieli. Jak maksymalizować siłę oddziaływania na uczenie się*. Centrum Edukacji Obywatelskiej, Warszawa 2015.

### Literatura uzupełniająca:

Półturzycki J., *Niepokój o dydaktykę*. ITE, Warszawa-Radom 2014.

Spitzer M., *Jak uczy się mózg*. PWN, Warszawa 2012

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej